

Van Lanschot

Pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds F. van Lanschot

JAARVERSLAG VERANTWOORD BELEGGEN
2021

Inhoudsopgave

VOORWOORD	2
KERNPUNTEN 2021	3
ONTWIKKELINGEN 2021	4
VOORUITBLIK 2022	5
ONZE DUURZAAMHEIDSDOELSTELLINGEN	6
BEVORDEREN VAN EEN KLIMAATNEUTRALE ECONOMIE	10
VERBETEREN VAN DE ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	16
INZICHT EN UITSLUITINGEN OM ANDERE NEGATIEVE EFFECTEN TE VOORKOMEN	17
BIJLAGE	18

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag over maatschappelijk verantwoord beleggen door Stichting Pensioenfonds F. van Lanschot (PVL). Wij kijken terug op 2021 en vooruit naar 2022.

PVL koos ruim vijf jaar geleden Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) als belangrijk uitgangspunt voor zijn beleggingen. We willen met onze beleggingen een bijdrage leveren aan een duurzame samenleving en rekening houden met mens, milieu en maatschappij.

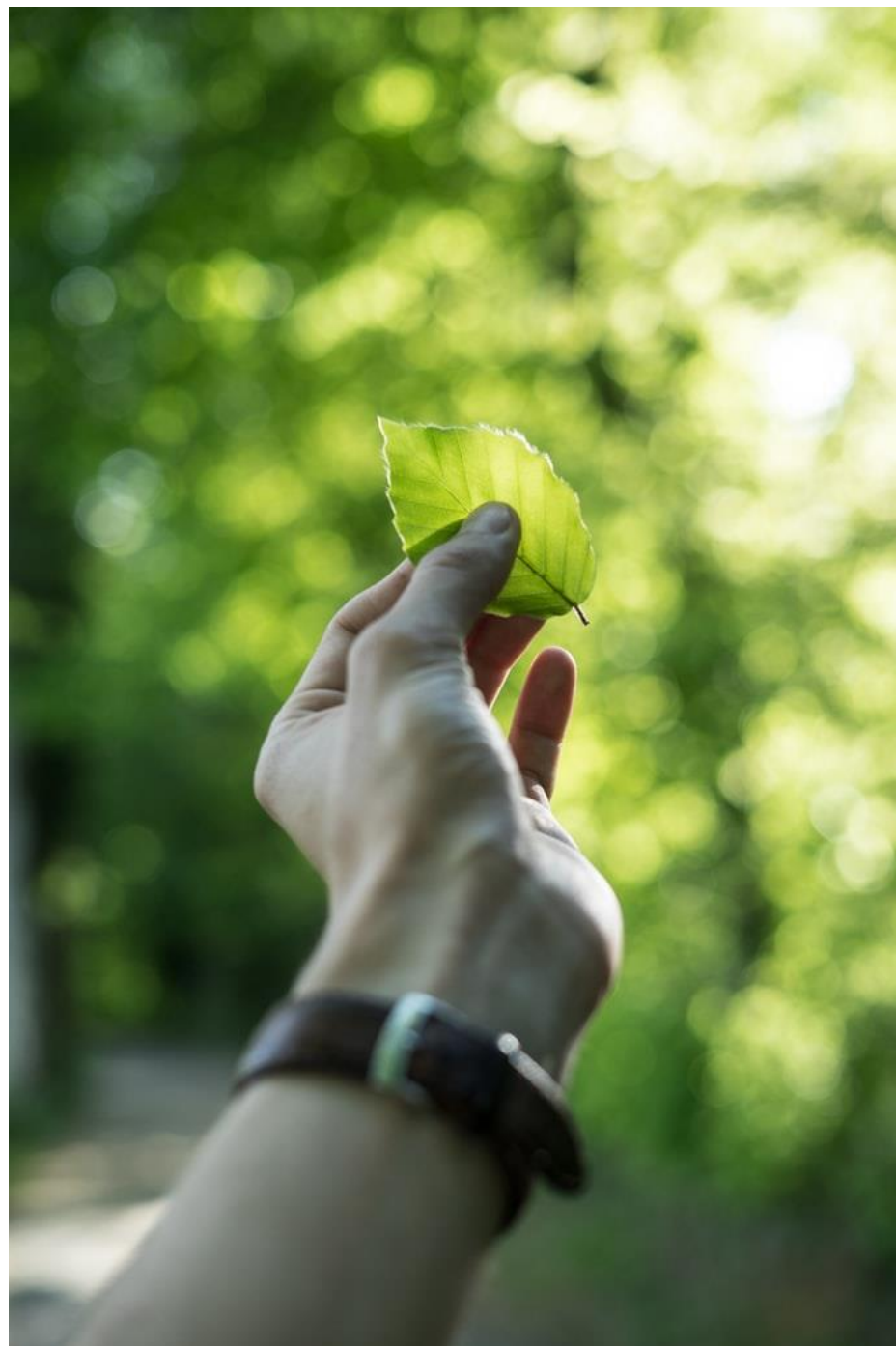
Wij vinden dat alle bedrijven een 'license to operate' in de samenleving dienen te hebben om op langere termijn waarde te kunnen realiseren. Om die reden gaan maatschappelijk rendement en financieel rendement goed samen. Op termijn zullen de drie factoren mens, milieu (waaronder klimaat) en maatschappij onderdeel zijn van ieder proces of analyse.

Steeds duurzamer

PVL heeft binnen de veelheid aan vraagstukken en oplossingsrichtingen van MVB de keuze gemaakt focus aan te brengen aan de hand van de duurzaamheidsdoelstellingen van de Verenigde Naties (SDG's). PVL wil een bijdrage leveren aan met name: Goede gezondheid en Welzijn (SDG 3), Betaalbare en duurzame Energie (SDG 7), Waardig werk en economische groei (SDG 8), Verantwoorde consumptie en productie (SDG 12), Klimaatactie (SDG 13) en Vrede, justitie, en sterke publieke diensten (SDG 16).

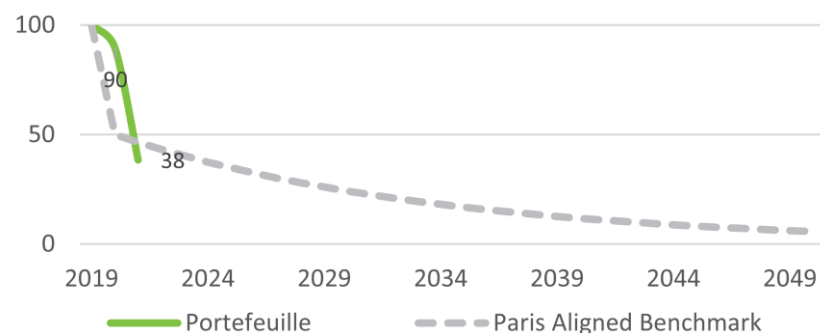
Vanaf 2020 is PVL de CO₂-uitstoot van de beleggingen gaan meten. Vanaf 2021 wordt binnen de categorie aandelen van ontwikkelde landen belegd in een beleggingsfonds waarin de CO₂-uitstoot significant wordt gereduceerd, onder andere door niet te beleggen in CO₂-intensieve sectoren zoals kolenmijnen. Dit is goed terug te zien in de vergelijking van de gerealiseerde verlaging van de CO₂-uitstoot met het reductiepad van het Klimaatakkoord. De totale uitstoot van broeikasgassen van alle bedrijven waarin we beleggen moet de komende jaren verder omlaag om de gestelde doelen te bereiken.

Over onze inspanningen in het afgelopen jaar en onze plannen voor de komende jaren leest u in detail in dit jaarverslag. Wij wensen u veel leesplezier.

Kernpunten 2021

Verlagen van CO₂ uitstoot van beleggingen

De relatieve CO₂ voetafdruk van de beleggingen in aandelen, bedrijfsobligaties en beursgenoteerd vastgoed is met 57% gedaald ten opzichte van vorig jaar en met 62% sinds het eerste meetmoment in 2019. PVL voldoet daarmee aan zijn eigen klimaatdoelstelling.

Focus op SDG 3, 7, 8, 12, 13 & 16

Wij beleggen niet in:

Totaal beheerd vermogen

€ 1,2 miljard

Ontwikkelingen 2021

Het bestuur van PVL heeft in 2021 verdere stappen gezet met de uitvoering van haar MVB-beleid. Het behalen van de klimaatdoelstelling, verduurzaming van de beleggingen door de integratie van SDG's binnen aandelen ontwikkelde landen en het ontwikkelen van een landenbeleid waren belangrijke thema's gedurende 2021. Daarnaast is het pensioenfonds bezig geweest met het implementeren van nieuwe duurzame wetgeving (SFDR).

Klimaatdoelstelling

PVL heeft besloten om de ambitieuze 'Paris Aligned Benchmark' na te streven met als doel klimaatneutraal te zijn in 2050. Dat wil zeggen dat er een zeer forse (50%) initiële reductie van de CO₂-uitstoot van de beleggingen wordt nagestreefd, met een jaarlijkse reductie van de uitstoot in lijn met het Klimaatakkoord. Daarnaast wenst het pensioenfonds de blootstelling naar CO₂-intensieve bedrijven te reduceren. Dit jaar heeft het pensioenfonds de uitstoot van de portefeuille in lijn gebracht met het reductiepad door grote stappen te zetten in de beleggingscategorie aandelen ontwikkelde landen. Dit is terug te zien in de dalende CO₂-uitstoot van de beleggingen in de grafiek op de vorige bladzijde.

Aandelen ontwikkelde landen

In 2021 zijn stappen gezet om de beleggingen in de categorie aandelen in ontwikkelde landen in lijn te brengen met de klimaatdoelstelling. Het geselecteerde beleggingsfonds belegt fors minder in CO₂-intensieve bedrijven en heeft daarnaast een "best-in-class" benadering door bedrijven met lage ESG-ratings uit te sluiten en strikte uitsluitingscriteria waardoor beleggingen in controversiële wapens, tabak, UN Global Compact schenders en kolenmijnen zoveel als mogelijk worden uitgesloten. Daarnaast wordt onder andere de weging van bedrijven die een positieve bijdrage leveren aan klimaatverandering verhoogd.

Landenbeleid

Binnen opkomende landen zijn er regelmatig discussies over controversiële gedragingen. Denk aan de recente aandacht voor de Oeigoeren, maar ook de arbeidsomstandigheden in Qatar bij de voorbereiding van het WK voetbal. PVL is

van mening dat er een beleidskader nodig is om landen gestructureerd en zo objectief mogelijk te beoordelen op duurzaamheid. Daarom is eind 2021 gestart met de ontwikkeling van een landenbeleid. Dit beleid zal komend jaar worden afgerond en aan het beleid worden toegevoegd. De implementatie in de beleggingscategorieën volgt daarna.

Wet- en regelgeving en maatschappelijke initiatieven

Het fonds heeft te maken met ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving en/of maatschappelijke initiatieven waar PVL zich aan geëngageerd heeft. Begin 2021 is de eerste stap van de Europese verordening SFDR uitgevoerd. Deze wet schrijft voor hoe het pensioenfonds [informatie over duurzaamheid](#) moet delen met deelnemers. PVL heeft zich geënclassificeerd als een 'artikel 8'-regeling conform deze wet. Dit wil zeggen dat duurzaamheid is geïntegreerd in de beleggingen. Komend jaar zal worden gewerkt aan de rapportageverplichting die volgt uit deze wet en per 2023 moet worden uitgevoerd.

Tevens heeft het pensioenfonds voortgang gemaakt bij de implementatie van het IMVB convenant. Beheerders hebben zich geëncmitteerd aan de OESO-richtlijnen en de bijbehorende rapportageverplichting. PVL zal toezien op de naleving hiervan.

Vooruitblik 2022

Ook in 2022 is er veel aandacht voor maatschappelijk verantwoord beleggen.

MVB-afwegingen maken integraal onderdeel uit van besluitvorming over het beleggingsbeleid, van de in 2022 uit te voeren ALM-studie tot en met een invulling van beleggingscategorieën in een nieuw strategisch beleggingsbeleid.

In de tweede helft van 2022 zal weer een ALM-studie worden gestart om het langetermijnbeleggingsbeleid te bepalen. In deze studie gaan we onder andere de impact van fysieke klimaatrisico's, zoals een stijgende zeespiegel en aardbevingen, op de beleggingsportefeuille in kaart brengen en indien nodig maatregelen nemen om dit risico in de beleggingsportefeuille te beheersen. Hetzelfde doen we voor transitierisico's. Een voorbeeld van een dergelijk risico is een beleidswijziging door de EU of een nationale overheid, denk aan een verhoging van de CO₂-prijs, die op termijn invloed heeft op de waarde van beleggingen.

Ook zullen we de ontwikkeling van het landenbeleid afronden en aandacht geven aan de implementatie in de beleggingsportefeuille. PVL gaat mede op basis van dit beleid de geschiktheid van de aandelenbeleggingen in opkomende landen opnieuw beoordelen en indien nodig de huidige invulling evalueren.

Daarnaast gaan we onderzoek doen naar implementatiemogelijkheden van het MVB-beleid in andere beleggingscategorieën en wordt de monitoring op de uitvoering van het MVB-beleid verbeterd door ESG-maatstaven nadrukkelijker in de rapportages op te nemen.

Onze duurzaamheidsdoelstellingen

PVL belegt het vermogen maatschappelijk verantwoord, in de overtuiging dat dit niet ten koste gaat van financieel rendement en dat het maatschappelijk en financiële risico's verlaagt. Waar mogelijk wordt het fondsvermogen ingezet om een bijdrage te leveren aan verduurzaming van de maatschappij.

Duurzaamheidsambitie PVL

Het pensioenfonds heeft als ambitie dat het met haar MVB-beleid een positief maatschappelijk rendement wil behalen zonder dat dit ten koste gaat van het financieel rendement en/of leidt tot een hoger risico. Tegelijkertijd heeft het fonds de ambitie om aan te sluiten bij bestaande ontwikkelingen indien deze als passend worden beoordeeld maar niet in Nederland als voorloper te fungeren op het gebied van MVB-beleid. Dit betekent dat PVL ten opzichte van andere Nederlandse pensioenfonds op het gebied van duurzaamheid(s)beleid in het tweede kwartiel wil zitten. Daarbij blijft het belangrijk dat de deelnemers en andere belanghebbenden zich comfortabel voelen bij het gevoerde beleggingsbeleid en dat het reputatierisico wordt beperkt.

PVL heeft er dan ook bewust voor gekozen het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) convenant te ondertekenen. Het IMVB convenant is een gezamenlijk initiatief van de overheid, pensioenfonds, vakbonden en NGO's om door middel van samenwerking beleggingen evenwichtiger te maken voor maatschappelijke ontwikkelingen. Specifiek op het gebied van klimaat ondersteunt PVL de doelstellingen zoals uiteengezet in het Klimaatakkoord om de uitstoot van de schadelijke broeikasgassen wereldwijd terug te dringen.

PVL brengt aan de hand van de duurzaamheidsdoelstellingen van de Verenigde Naties verder focus aan in welke onderwerpen prioriteit krijgen:

- ▶ SDG 3: Goede Gezondheid & Welzijn;
- ▶ SDG 7: Betaalbare & Duurzame Energie;
- ▶ SDG 8: Waardig werk en economische groei;
- ▶ SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie;

- ▶ SDG 13: Klimaatactie;
- ▶ SDG 16: Vrede, justitie en sterke publieke diensten.

Sustainable Development Goals

De United Nations Sustainable Development Goals (SDG's) bestaan uit 17 doelen (thema's) die de wereld in 2030 tot een betere leefomgeving moeten maken. Deze doelen zijn gericht op onder meer armoedebestrijding, toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, duurzame energie en klimaatverandering.

Een goed ondernemingsbestuur als basis om maatschappelijk verantwoord te beleggen

Goed ondernemingsbestuur is de basis van maatschappelijk verantwoord beleggen. PVL spreekt daarom ook met de uitvoeringspartners en externe vermogensbeheerders van de beleggingsportefeuille over een maatschappelijk verantwoorde uitvoering, passend bij de ambitie en het beleid van het pensioenfonds. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van stemrecht bij ondernemingen en de dialoog aangegaan.

Wat is goed ondernemingsbestuur?

Er is bij een bedrijf sprake van goed ondernemingsbestuur als het bedrijf goed, efficiënt en verantwoord geleid wordt en er tegelijkertijd verantwoording over het gevoerde beleid afgelegd wordt aan alle belanghebbenden waaronder de eigenaren (in ons geval het pensioenfonds), werknemers, afnemers en de samenleving als geheel.

Goed ondernemingsbestuur begint bij het pensioenfonds zelf

PVL beschikt over beleidskaders waarin staat hoe het pensioenfonds functioneert en hoe en op welke manier evaluatie plaatsvindt. Het fonds heeft voor maatschappelijk verantwoord beleggen in het MVB-beleid de governancestructuur vastgelegd.

PVL evalueert het MVB-beleid elke drie jaar. Aan de hand van deze evaluatie bepaalt PVL of het beleid en de voorgenomen ontwikkelingen aansluiten bij de verwachting en ambities van de alle belanghebbende of dat aanscherping wenselijk is. Hierbij maakt het bestuur gebruik van de input vanuit de deelnemer, het verantwoordingsorgaan en de werkgever.

Het bestuur

Het bestuur heeft de zelfstandige verantwoordelijkheid voor het vaststellen van het MVB-beleid. Gegeven het maatschappelijke belang en de ontwikkelingen in wet- en regelgeving heeft een bestuurslid de verantwoordelijkheid gekregen om de voortgang hiervan te bewaken. Het bestuur zal de implementatie monitoren en waar nodig bijsturen.

Het verantwoordingsorgaan

Er wordt minimaal één keer per jaar dialoog gevoerd met het verantwoordingsorgaan van het fonds, zowel over het gekozen beleid als over de uitvoering van het beleid.

De Deelnemer

Draagvlak voor het MVB-beleid wordt steeds belangrijker. Daarom onderzoekt het pensioenfonds minimaal iedere drie jaar de mening van de deelnemers over MVB aan de hand van een deelnemersonderzoek, waarin ook de risico's van MVB worden meegenomen.

De werkgever

PVL is als ondernemingspensioenfonds een zelfstandige juridische entiteit, maar onderhoudt nauwe banden met de aangesloten werkgever, waarvan de omgeving ook een gedegen MVB-beleid mag verwachten. Er vindt minimaal één keer per jaar afstemming plaats met de werkgever over het gevoerde MVB-beleid.

Goed ondernemingsbestuur bij uitvoeringspartners en vermogensbeheerders

PVL beoordeelt of het MVB-beleid van haar uitvoeringspartners en vermogensbeheerders inhoudelijk aansluit bij het MVB-beleid van het fonds. Bij een nieuw aan te stellen partij wordt dit expliciet in de beoordeling meegenomen. In het geval het pensioenfonds nieuwe eisen stelt aan een bestaande partij start het pensioenfonds een dialoog. In deze dialoog maakt het pensioenfonds haar wensen kenbaar en stelt het de wederpartij in staat te reageren. Afhankelijk van het onderwerp wordt verder vervolg gegeven.

Op dit moment voert het pensioenfonds de dialoog met de vermogensbeheerders om te beoordelen of deze beheerders adequaat invulling geven aan ons MVB-beleid in lijn met het IMVB-convenant en internationale standaarden, en indien van toepassing om de beheerder aan te zetten deze standaarden in hun beleid op te nemen. Bijlage I van dit MVB-jaarverslag bevat een tabel met de resultaten van de dialogen. Vervolgstep is om te monitoren dat de beheerders de richtlijnen naleven.

Goed ondernemingsbestuur in de beleggingsportefeuille

PVL stimuleert goed ondernemingsbestuur binnen haar beleggingen door middel van de volgende activiteiten:

- ▶ als betrokken aandeelhouder via het uitbrengen van stemmen en het voeren van de dialoog met bedrijven waar het in belegt;
- ▶ door bedrijven met goed ondernemingsbestuur te belonen door er (meer) in te beleggen of minder te beleggen in bedrijven met een minder goed ondernemingsbestuur;
- ▶ specifiek binnen de vastgoedbeleggingen zich te richten op duurzame vastgoedbeleggingsfondsen.

Invloed door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Bij het uitbrengen van de stemmen zijn langetermijnwaardecreatie en de duurzaamheidsdoelstellingen belangrijk. Het pensioenfonds wil aanzetten tot goed ondernemingsbestuur (bijvoorbeeld het voeren van een rechtvaardig beloningsbeleid) en verbetering van milieu en klimaat, arbeidsomstandigheden en mensenrechten door de wijze waarop op aandeelhoudersvergaderingen wordt gestemd.

De tabel in bijlage II geeft de details weer over hoe vaak het pensioenfonds haar stem heeft uitgebracht in 2021 en op welke manier dit is gedaan.

Managementvergoeding L'Oréal

In 2021 heeft L'Oréal SA, producent van persoonlijke verzorgingsproducten, goedkeuring gevraagd aan aandeelhouders voor het vergoedingsbeleid voor een per mei 2021 in dienst getreden voorzitter van het bestuur (Dhr Agon) en de CEO (Dhr Hieronimus). Northern Trust, een externe vermogensbeheerder van het pensioenfonds, heeft tegen dit voorstel gestemd. De vergoedingen zoals gepresenteerd in het beleid zijn niet marktconform bevonden. Een belangrijk aandachtspunt was dat de CEO een vergoeding zou krijgen bij ontslag terwijl dit niet past bij goede governance.

Bron: Northern Trust, 2021

Er zijn diverse redenen waarom de beheerders tegen de voorstellen van het management van bedrijven hebben gestemd. Deze stemmingen betreffen vaak zaken als overnamebeschermingen, reorganisaties, vergoedingen van het management en aandelenuitgiften. Daarnaast is relatief vaak tegen voorstellen gestemd van andere aandeelhouders die een negatieve impact zouden hebben op het milieu of minder passend zouden zijn bij goed ondernemingsbestuur.

Meer beleggen in landen en bedrijven met een goed bestuur

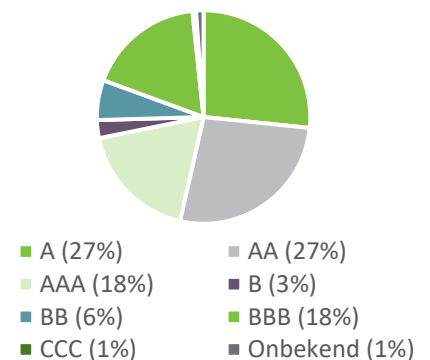
Binnen de categorie aandelen ontwikkelde landen hanteert het Fonds een 'best-in-class' aanpak. Met een best-in-class aanpak wordt nagestreefd alleen te beleggen in ondernemingen die goed scoren op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen waarbij goed ondernemingsbestuur een belangrijk onderdeel is.

De selectie van ondernemingen die goed scoren op MVB-gebied wordt bepaald op basis van 'ESG-ratings'.

Wat is een ESG-rating?

ESG staat voor Environmental, Social en Governance, oftewel milieu, mens en goed bestuur. De ESG-rating is een systematiek waarbij een dataleverancier (in dit geval MSCI ESG Research) bedrijven beoordeeld op hun MVB-beleid en uitvoering en een score ('rating') geeft. De score AAA is de hoogst mogelijke rating, CCC de laagst mogelijke rating.

De figuur hiernaast toont dat er binnen de portefeuille van PVL nagenoeg geen beleggingen zijn in bedrijven met de laagste rating (CCC) en in beperkte mate bedrijven met een B-rating. De ESG-rating als MVB-indicator is een belangrijke bron in de keuze met welke bedrijven een dialoog te voeren.

Bron: MSCI, Kempen, 2021

Goed ondernemingsbestuur binnen de vastgoedbeleggingen

PVL richt zich op vastgoedfondsen die een bovengemiddelde score behalen of kunnen behalen op duurzaamheid. Een benchmark die een dergelijke duurzaamheidsscore meet is de GRESB. Uitgangspunt is dat voor verdere verduurzaming van vastgoed het juiste beleid, gekwalificeerde mensen, transparantie, systemen en meetgegevens nodig zijn. Aan de hand van de GRESB wordt ieder individueel fonds vergeleken met een groep vergelijkbare vastgoedfondsen. Zo wordt maatschappelijk verantwoord beleggen integraal meegenomen bij investeringsbeslissingen.

Wat is GRESB?

GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark) is een onafhankelijke benchmark (referentie-index) die vastgoedfondsen en -portefeuilles wereldwijd beoordeelt en vergelijkt op hun duurzaamheidsprestaties. De benchmark geeft inzicht in hoe de vermogensbeheerder, of bijvoorbeeld de lokale beheerder van een winkelcentrum, omgaat met milieu, sociale en bestuur aspecten. Op basis van de GRESB-score kan het pensioenfonds een vergelijking maken tussen verschillende vastgoedbeleggingsfondsen.

Om verdere stappen te zetten in de verduurzaming van de vastgoedportefeuille heeft de fiduciair vermogensbeheerder van PVL gedurende 2021 gesprekken gevoerd met vastgoedbeheerders. Zo hebben er ook gesprekken met het Altera Vastgoed Woningenfonds plaatsgevonden.

Altera Vastgoed Woningenfonds

Gedurende 2021 is aan het licht gekomen dat Altera geen beleggersvertegenwoordiging in hun Raad van Commissarissen (RvC) heeft gepositioneerd. Daarnaast is de indruk ontstaan dat de huidige RvC onvoldoende "hands-on" is en hebben verschillende beleggers, waaronder PVL, niet de indruk dat de RvC de belangen van de aandeelhouders voldoende behartigt.

Na het starten van de dialoog met Altera heeft het management zich bereid getoond de mogelijkheden te onderzoeken om de governance-structuur te verbeteren door een grotere vertegenwoordiging van de aandeelhouders in een bestaand of een nieuw op te richten toezichthoudend orgaan. Parallel aan dit onderzoek is in februari 2022 een enquête gehouden om de wensen van de aandeelhouders voor de governance-structuur te inventariseren om de betrokkenheid van aandeelhouders te verbeteren.

Gedurende 2022 zal PVL in gesprek blijven met Altera om voortgang in de zaak te monitoren.

Bron: Van Lanschot Kempen, 2021

Bevorderen van een klimaatneutrale economie

PVL wil de transitie naar een klimaatneutrale economie bevorderen door zich als betrokken aandeelhouder op te stellen en binnen de verschillende beleggingscategorieën het inzicht te verbeteren en gericht een duurzaam beleid uit te voeren.

Een positieve bijdrage leveren door een betrokken aandeelhouder te zijn

PVL voert via de fiduciaire vermogensbeheerder en zijn externe vermogensbeheerders gesprekken met bedrijven om te laten weten wat het pensioenfonds belangrijk vindt en probeert de vermogensbeheerders te bewegen tot het realiseren van een positieve verandering. Zo hebben er gedurende 2021 namens PVL gesprekken met bedrijven plaatsgevonden om een klimaatneutrale economie te bevorderen.

In dialoog met BP

In 2020 heeft het Britse energieconcern BP de ambitie aangekondigd vóór 2050 CO₂ neutraal te zijn. Deze ambitie wordt ondersteund door 10 onderliggende bedrijfsdoelstellingen en tussentijdse doelstellingen. BP heeft sindsdien een gedetailleerde strategie uitgestippeld. In 2021 verlaagde BP bijvoorbeeld de prognoses voor de olieprijs op lange termijn in de jaarrekening, waardoor klimaatrisico's beter zichtbaar zijn geworden. Verder is er in 2021 aan BP gevraagd zijn CO₂-neutraal doel verder uit te breiden, zodat deze ook van toepassing is op de energieproducten die het op de markt brengt en verkoopt.

Bron: Northern Trust Stewardship Report, 2021

Samen met andere de dialoog voeren met ondernemingen

Het pensioenfonds is via de fiduciaire vermogensbeheerder samen met andere financiële instellingen aangesloten bij de Climate Action 100+. Via deze organisatie gaat een grote groep vermogensbeheerders en eigenaren, waaronder ook pensioenfonds, de dialoog aan met 167 bedrijven in CO₂-intensieve sectoren om de opwarming van de aarde te beheersen en de transitie te maken richting een klimaatneutrale economie. Deze bedrijven zijn verantwoordelijk voor 80% van de wereldwijde industriële emissie. Hierbij is het naast het daadwerkelijk ondernemen van actie belangrijk om het bestuurlijk raamwerk en de wijze van rapportages bij bedrijven te verbeteren.

In dit kader zijn er in 2021 gesprekken gevoerd met ondernemingen zoals BP, Engie, Nissan, Ford en General Motors. In deze gesprekken werden de ondernemingen aangemoedigd om hun doelstellingen voor het verminderen van de CO₂-uitstoot op lange, middellange en korte termijn aan te scherpen.

Climate Action 100+ in dialoog met Nissan Motors

Nissan Motors, een Japanse multinationale autofabrikant, heeft zich tot doel gesteld om tegen 2050 CO₂ neutraal te zijn voor alle activiteiten van het bedrijf en de levenscyclus van zijn producten. Het bedrijf heeft toegezegd de komende vijf jaar 17,6 miljard USD te investeren om de elektrificatie van haar producten te versnellen. Nissan Motors streeft er ook naar om 100% van alle nieuwe auto's op belangrijke markten tegen begin 2030 elektrisch te maken, wat neerkomt op een elektrificatiemix van 50% tegen 2030.

Bron: Climate Action 100+, 2021

Inmiddels heeft 52% van de bedrijven een "net zero"-doelstelling vastgesteld voor het jaar 2050. Wanneer echter verder wordt gekeken dan alleen deze doelstelling voor 2050, zien we dat veel ondernemingen nog moeite hebben met het vaststellen van korte- en middellange termijn doelstellingen, het omgaan met

scope 3-emissies (zie kader met uitleg op de volgende pagina) en het afstemmen van de kapitaaluitgaven om tot het scenario van 1,5°C opwarming van de aarde te komen. Onderstaande figuur geeft aan in welke mate de bedrijven waarmee de dialoog wordt gevoerd voldoen aan verschillende criteria.

Climate Action 100+ prioriteert de dialoog met bedrijven waar een dergelijke klimaatdoelstelling en een gedefinieerd pad om tot deze klimaatdoelstelling te komen nog onvoldoende aanwezig zijn, zodat er sneller klimaatactie wordt ondernomen door deze bedrijven¹.

Het voorkomen van negatieve impact op het klimaat

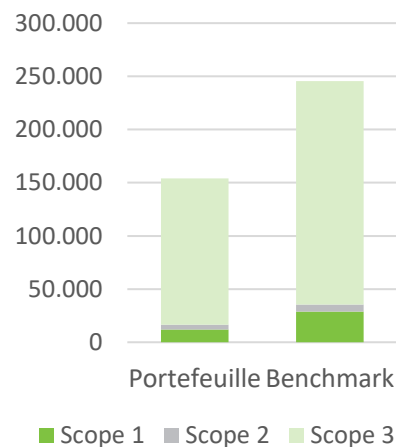
PVL wenst de negatieve impact van haar beleggingen op het milieu of de maatschappij of het risico op waardevermindering te vermijden of te voorkomen. Om de negatieve effecten van klimaatverandering te voorkomen richt het pensioenfonds zich op drie hoofdzaken. Het:

- ▶ Reduceren van de CO₂-uitstoot met als doel uiteindelijk klimaatneutraal te zijn;
- ▶ Inzichtelijk hebben wat de blootstelling is naar mogelijke 'stranded assets';
- ▶ Vermijden van beleggingen in CO₂-intensieve bedrijven zoals kolenmijnen.

¹ Bron: Climateaction100.org, 2021

Inzicht in de klimaatambitie

PVL ondersteunt de doelstelling van het Klimaatakkoord om de uitstoot van de schadelijke broeikasgassen wereldwijd terug te dringen en daarmee de negatieve impact op het klimaat te beperken en uiteindelijk zelfs te voorkomen. De grafiek rechts weergegeven toont de emissie van bedrijven in de beursgenoteerde beleggingsportefeuille gedurende 2021 en hoe de portefeuille heeft gepresteerd ten opzichte van de markt. Hieruit blijkt dat de beleggingen van het pensioenfonds beduidend minder CO₂ hebben uitstoten². In bijlage IV is een toelichting opgenomen hoe de emissiedata tot stand is gekomen.

Wat betekent emissie scope 1,2 & 3?

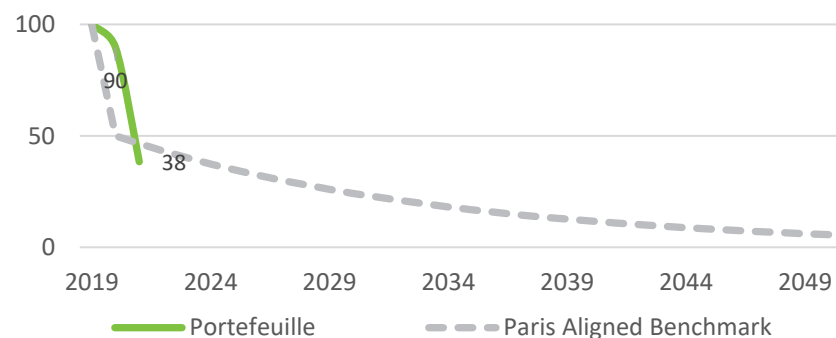
Dit zijn broeikasgasemissies die een koolstofvoetafdruk veroorzaken worden op drie manieren gemeten, afhankelijk van de manier waarop ze tot stand zijn gekomen:

- Scope 1 emissies worden rechtstreeks door het bedrijf gegenereerd, zoals de uitlaatgassen van een luchtvaartmaatschappij.
- Scope 2 emissies worden veroorzaakt door de opwekking van elektriciteit of warmte die het bedrijf nodig heeft om zijn belangrijkste producten te verkopen of zijn belangrijkste diensten te verlenen.
- Scope 3 emissies worden veroorzaakt door de hele waardeketen, inclusief de eindgebruiker van het product gedurende zijn levenscyclus.

In onderstaande grafiek wordt, met eind 2019 als startpunt, de geïndexeerde ontwikkeling van de relatieve CO₂ voetafdruk over de afgelopen 3 jaar weergegeven. PVL heeft de ambitie om het pad van de Paris Aligned Benchmark (PAB) te volgen, en uiteindelijk klimaatneutraal te zijn in 2050. De grafiek laat zien dat de beursgenoteerde beleggingsportefeuille van PVL eind 2021 voldoet aan de doelstelling.

	TRANSPARANTIE BEDRIJVEN	EMISSIE (ton CO ₂)		
	Aantal/weging	Scope 1&2	Incl. scope 3	Relatieve CO ₂ voetafdruk ³
Portefeuille	68% / 89%	16.441	154.067	32,9
Benchmark	68% / 88%	35.581	245.550	71,1
Vershil		-54%	-37%	-54%

Relatieve CO₂ voetafdruk van de beursgenoteerde portefeuille

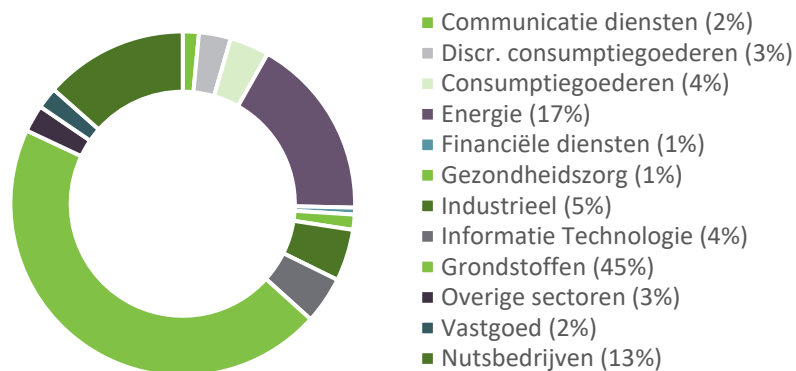

Het klimaatakkoord gaat er vanuit dat de emissie stapsgewijs moet worden teruggebracht.

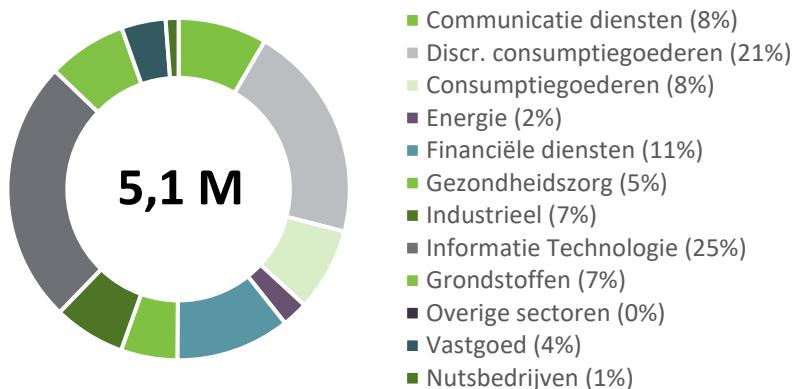
² het betreft de categorieën aandelen, beursgenoteerd onroerend goed en bedrijfsobligaties. Bron: ISS, 2021.

³ De scope 1 & 2 uitstoot (ton CO₂) per miljoen geïnvesteerd vermogen.

Onderstaande figuur laat zien dat de voornaamste relatieve CO2 voetafdruk afkomstig is uit de sectoren Grondstoffen (Materialen), Energie en Nutsbedrijven.

Als de klimaatdoelstellingen wereldwijd niet gerealiseerd worden, kan het aantal overstromingen, droogtes en stormen toenemen. PVL heeft een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële gevolgen van dergelijke gebeurtenissen. Onderstaande figuur geeft weer dat het mogelijke verlies neer komt op ca. € 5,1 miljoen (ongeveer 1% van de beursgenoteerde beleggingen).

Bron: ISS, 2021

Het risico van stranded assets in kaart brengen en klimaat intensieve bedrijven vermijden

Klimaatverandering heeft negatieve maatschappelijk effecten en leidt ook tot beleggingsrisico's. Op korte termijn zal de maatschappij een energietransitie moeten doormaken die vervolgens het risico oplevert van zogenaamde stranded assets.

Wat zijn Stranded Assets?

Stranded assets zijn bezittingen die als gevolg van de energietransitie geen of nauwelijks waarde meer hebben. Denk aan een voorraad benzine terwijl steeds meer auto's op elektriciteit rijden of een verbod op bepaalde producten die zeer vervuילend zijn.

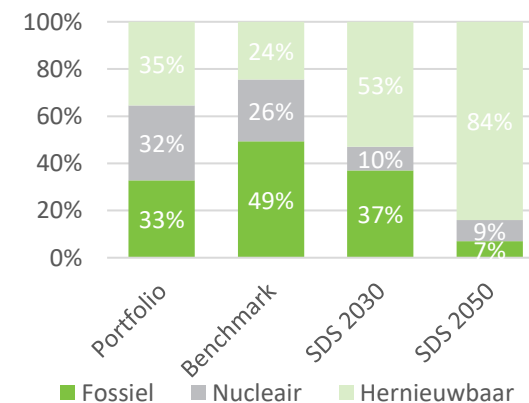
De meest klimaatintensieve brandstoffen, zoals kolen, komen als eerste in aanmerking om een stranded asset te worden. Daarom is besloten beleggingen in kolenmijnen te vermijden. Op dit moment heeft PVL geen blootstelling meer naar deze beleggingen.

Een inschatting van welke energiebronnen er nodig zijn voor de energietransitie, en de totale fossiele brandstofreserves, is weergegeven in onderstaande figuren. Om de klimaatdoelstellingen te realiseren moeten er meer hernieuwbare energiebronnen komen. PVL spant zich in om hier een bijdrage aan te leveren.

tCO2 potentieel toekomstige uitstoot.
Portefeuille: 534.056
Benchmark: 1.869.517

- Kolen reserves (12%)
- Olie & Gas reserves (88%)

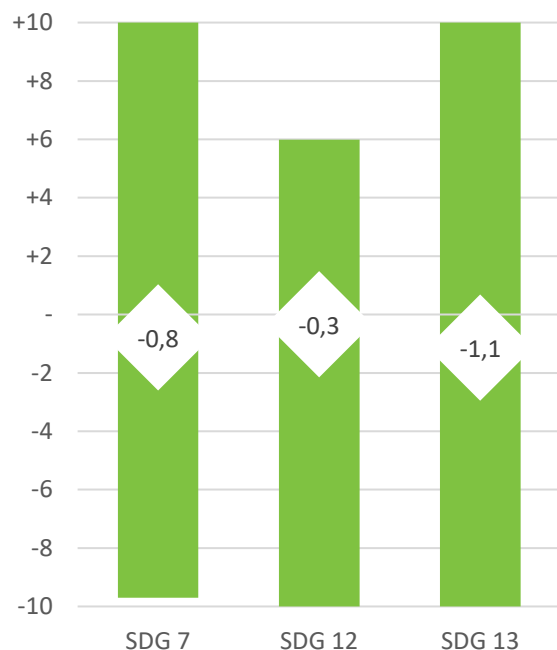

De juiste bedrijven selecteren voor het leveren van een positieve bijdrage aan klimaat

PVL heeft de ambitie om meer in bedrijven te beleggen die een positieve bijdrage leveren op SDG's gerelateerd aan het klimaat: SDG 7 (Betaalbare & duurzame energie), SDG 12 (Verantwoorde consumptie en productie) en SDG 13 (Klimaatactie).

In 2021 heeft PVL een SDG-benadering geïmplementeerd in de categorie aandelen ontwikkelde landen. Alle bedrijven krijgen een SDG impact score. De onderstaande illustratie geeft met gekleurde balken de hoogste en laagste SDG Impact score weer. Ook is de mediaan score weergegeven.

Ten opzichte van de SDG impact scores van vorig jaar (-1,0 voor SDG 7, -0,3 voor SDG 12 en -1,4 voor SDG 13) is voor 2021 een lichte verbetering zichtbaar in de portefeuille. De negatieve scores onderstrepen echter wel het belang van verdere verduurzaming binnen de portefeuille.

Hoe werkt een SDG Impact score?

De SDG Impact score meet de mate waarin bedrijven negatieve externe effecten van hun bedrijfsactiviteiten beheren om negatieve effecten te minimaliseren, en tegelijkertijd gebruikmaken van bestaande en opkomende mogelijkheden in hun producten en diensten om positief bij te dragen aan de SDG's.

Voor elk van de 17 SDG's wordt de impact van een bedrijf bepaald door middel van drie pijlers:

1. de producten en diensten van het bedrijf;
2. de bedrijfsvoering van het bedrijf;
3. de betrokkenheid bij en de snelheid van reageren op controverses

Op basis van deze drie pijlers wordt per bedrijf een score tussen -10 (sterk negatieve SDG bijdrage) tot +10 (sterk positieve SDG bijdrage) berekend.

Beleggen in groene obligaties voor een positieve bijdrage aan het klimaat

Binnen de beleggingsportefeuille belegt PVL in staatsobligaties van stabiele landen zoals Nederland, Duitsland en Frankrijk om toekomstige pensioenen met een bepaalde mate van zekerheid te kunnen betalen. Het kapitaal dat deze landen aantrekken door obligaties uit te geven kunnen zij in principe voor alle doeleinden gebruiken.

- Groene staatsobligaties (17%)
- Staatsobligaties (83%)

In het geval van een groene obligatie is de obligatie uitgegeven om kapitaal aan te trekken specifiek voor milieuprojecten, gericht op de reducering van de CO₂-uitstoot.

PVL belegt per eind 2021 circa € 15,5 miljoen in groene staatsobligaties.

Een positieve bijdrage aan het klimaat leveren door de vastgoedbeleggingen te verduurzamen

De categorie niet-beursgenoteerd vastgoed is een van de categorieën waar informatie over duurzaamheidsaspecten in steeds beter mate beschikbaar is. De vastgoedfondsen waar PVL in belegt zijn duurzaamheidsindicatoren gaan meten, zoals broeikasgasuitstoot, afvalstoffen en watergebruik. Aanvullend gebruikt het fonds een maatstaf (GRESB) waardoor het fonds inzicht heeft in verschillende duurzaamheidsaspecten van het fonds en is een vergelijking mogelijk.

Vastgoedfonds	GRESB score	Broeikasgas uitstoot (ton kg)	Afval stoffen (ton kg)	Water gebruik (m ³)
Alterra Vastgoed - Woningen	94	426231	5007	11943
CBRE Pan European Core (PEC) Fund	91	209468	6172	78538
ProLogis European Logistics Fund	86	1238214		257226

Bron: GRESB, 2021

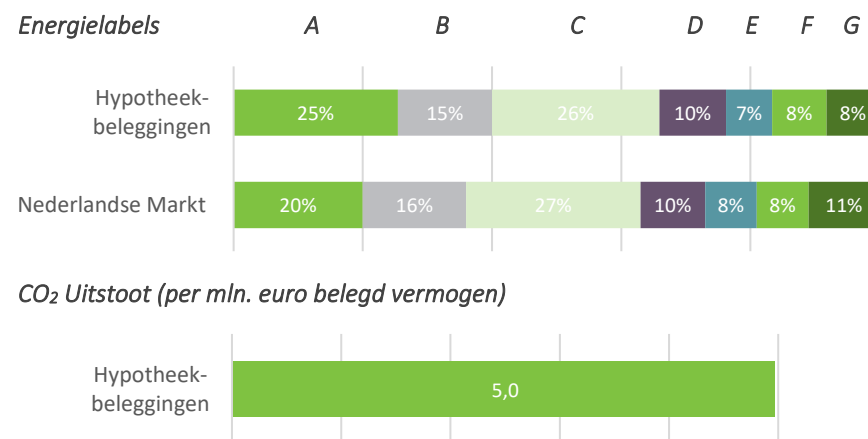
Aan de hand van deze informatie kunnen concrete doelen worden geformuleerd om klimaatneutraliteit te bereiken.

Positieve impact maken met hypotheekbeleggingen

PVL vindt het belangrijk om ook met de hypotheek een positieve bijdrage te leveren aan het klimaat. Dit is echter een uitdaging omdat de hypotheekmarkt door de overheid sterk gereguleerd is.

Een positieve bijdrage aan de klimaatverandering wordt bijvoorbeeld gestimuleerd door het aanbieden van duurzaamheidsdepots. Met dit depot kan een consument maximaal € 25.000 of 6% van de woningwaarde (meer) lenen om de woning te verduurzamen. Voorbeelden hiervan zijn het aanbrengen van gevel- en dakisolatie, dubbel glas, HR-ketels, warmtepompen en zonnepanelen.

Hypotheekbeheerders meten de CO₂-uitstoot van de hypotheek per miljoen euro belegd vermogen en de energielabels van de woningen waaraan de hypotheek gekoppeld zijn. Op het moment dat meer kennis en ervaring opgedaan is met de metingen stelt het fonds concrete doelstellingen op. CO₂-informatie over de markt, waarop de beleggingen in relatieve zin gemeten kunnen worden, is bijvoorbeeld nog niet beschikbaar.

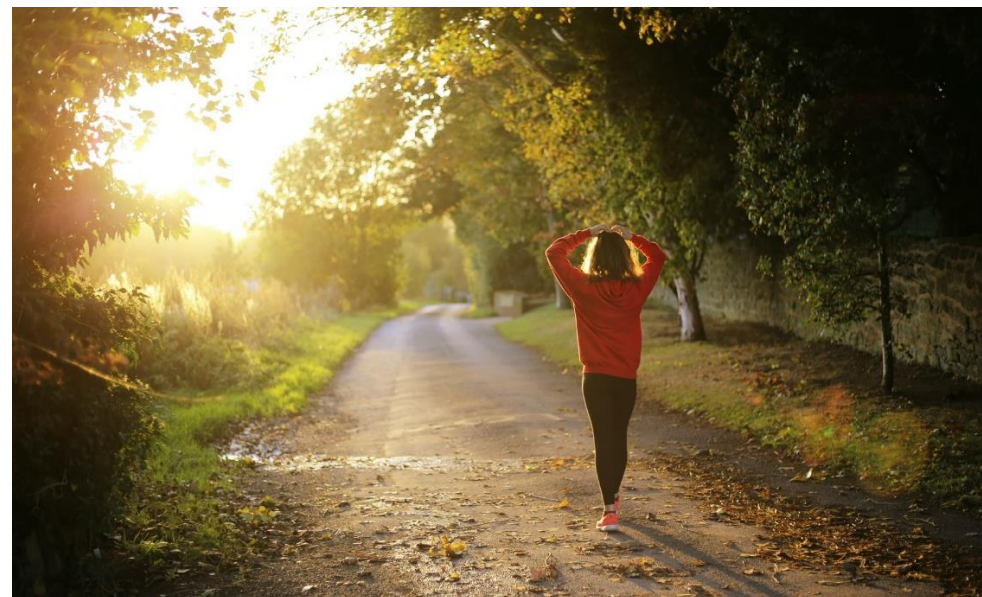
Bron: Aegon, ASR, 2021

Verbeteren van de arbeidsomstandigheden

PVL heeft de ambitie meer in (beursgenoteerde) bedrijven te beleggen die een bijdrage leveren aan SDG 8, Eerlijk werk en economische groei.

In gesprek met bedrijven om goede arbeidsomstandigheden te stimuleren

PVL voert via de fiduciair vermogensbeheerder en vermogensbeheerders gesprekken met bedrijven om in lijn met UNGP Principle 8 eerlijk werk en economische groei te stimuleren. Het afgelopen jaar is bijvoorbeeld de dialoog aangegaan met China Gas Holdings.

In dialoog met China Gas Holdings

China Gas Holdings distribueert aardgas. Op 13 juni 2021 ontplofte een pijpleiding bij een groentemarkt met 26 doden en ruim 100 gewonden als gevolg. Via de fiduciaire vermogensbeheerder is contact met China Gas Holdings opgenomen over de gezondheids- en veiligheidsmaatregelen die het bedrijf treft en compensatie voor de slachtoffers en nabestaanden.

Naar aanleiding van deze gesprekken heeft het bedrijf HK\$10 miljoen (€1,2 miljoen) gedoneerd en geïnvesteerd in een centraal risico management systeem dat pijpleidingen monitort en af kan sluiten. We continueren gesprekken om toe te zien op de implementatie van het nieuwe systeem en bevestiging te ontvangen van uitbetaling aan slachtoffers en nabestaanden.

Bron: [Van Lanschot Kempen, 2021](#)

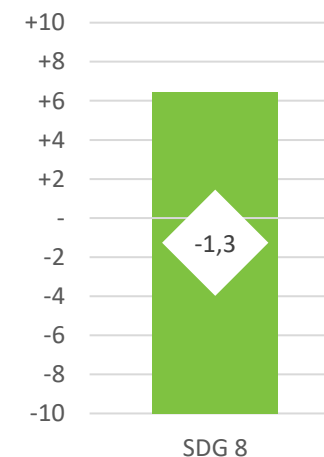
UNGP Principle 8

Principe 8 staat voor eerlijk werk en economische groei. Dit gaat onder andere in op veilig en gezond werken, eerlijke betaling en inspraak. Toename van banen in opkomende landen en stijging van productiviteit door technologische ondersteuning valt hier ook onder, net als het verminderen en op termijn beëindigen van kinderarbeid.

Positief bijdragen aan eerlijk werk en economische groei

In de figuur is de impact van beleggingen op SDG 8 (Eerlijk werk en economische groei) weergegeven. Te zien is dat de bijdrage van deze beleggingen behoorlijk uiteenloopt, van zeer negatief (een -10 score) tot positief (+6 score).

PVL investeert ook in aandelen van opkomende landen. In deze landen kunnen arbeidsomstandigheden sterk onder druk staan. Voor goede arbeid is het o.a. belangrijk dat er een leefbaar loon wordt betaald, een veilige werkomgeving beschikbaar is en wordt geïnvesteerd in ontwikkeling van het personeel.

Bron: ISS, 2021

PVL is in 2021 gestart met de ontwikkeling van een landenbeleid. Sociale aspecten bij bedrijven onder de invloedssfeer van overheden zullen hier ook onderdeel vanuit maken. Dit beleid zal na afronding aan het MVB-beleid worden toegevoegd en geïmplementeerd.

Inzicht en uitsluitingen om andere negatieve effecten te voorkomen

PVL wenst de negatieve impact van haar beleggingen op het milieu of de maatschappij of het risico op waardevermindering te vermijden of te voorkomen.

Wettelijke uitsluitingen van landen en/of ondernemingen

PVL wil niet beleggen in ondernemingen of landen waarvoor een wettelijk besluit tot een handelsembargo door de Europese Unie (EU Sanctielijst) of de Verenigde Naties (VN Veiligheidsraad Sanctielijst) is afgegeven.

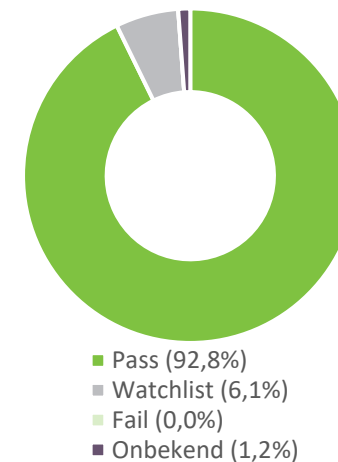
Ook mag er niet belegd worden in ondernemingen die betrokken zijn bij de productie, toelevering, distributie of verkoop van clustermunitie. PVL wenst echter ook niet te beleggen in andere controversiële wapens, zoals landmijnen, nucleaire wapens en biologische en chemische wapens. Alleen als er binnen beleggingsfondsen voor een heel klein deel belegd wordt in ondernemingen die zich bezighouden met de productie van deze wapens is dit wettelijk gezien goorloofd. In de gescreende beleggingen van het pensioenfonds zijn er geen ondernemingen opgenomen die worden gerelateerd aan clustermunitie en de andere controversiële wapens.

UN Global Compact Principles-screening

PVL kijkt of een bedrijf betrokken is geweest bij een incident waarbij arbeids- of mensenrechten werden geschonden. Dit leidt tot een Pass, Fail of Watch List score. Een Fail betekent dat het bedrijf betrokken is bij controversiële zaken welke op grote schaal schade veroorzaken. Een Watch List score wordt toegekend wanneer het bedrijf betrokken is bij een controversiële zaak welke (nog) niet direct als schending van de Global Compact beoordeeld kan worden, bijvoorbeeld omdat een zaak nog onderwerp is van een gerechtelijke procedure.

Het mijden van bedrijven die maatschappelijke normen ernstig overschrijden

PVL is van mening dat bedrijven de verantwoordelijkheid hebben om met respect voor de maatschappij te ondernemen. Als een onderneming ernstige negatieve impact heeft veroorzaakt, kiest het pensioenfonds ervoor deze uit te sluiten van de beleggingen. Hiervoor wordt de UN Global Compact als maatstaf gebruikt. Ondernemingen die negatief scoren op deze maatstaf moeten doorgaans kosten maken om de schade te herstellen, ook door juridische claims. In de figuur is te zien dat PVL per eind 2021 niet belegde in ondernemingen die dergelijke rechten schenden.

Het voorkomen van een negatieve impact op de gezondheid van de mens

Roken brengt ernstige schade toe aan de gezondheid en daarom heeft PVL besloten niet te willen beleggen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, toelevering, distributie en/of verkoop van tabak en tabak gerelateerde producten. PVL heeft geen beleggingen in ondernemingen die inkomsten halen uit tabak.

De uiteindelijke lijst van ondernemingen waarin het pensioenfonds niet wenst te beleggen, oftewel de uitsluitingenlijst, is gepubliceerd op de website. Bijlage IV van dit jaarverslag bevat het overzicht per eind 2021.

Bijlage

Bijlage I: Overzicht dialoog vermogensbeheerders

Vermogens beheerder	Beleggings- categorie	Onderschrijven van UNGP en OESO- richtlijnen	MVB-due diligence ⁴	Stemmen en dialoog	Bieden van herstel en verhaal	Actie bij onvoldoende voortgang van de dialoog
Aberdeen Standard Life	Bedrijfsobligaties	Ja	Ja	Dialoog met obligatieuitgevers	Ja	Opzoeken van andere belang- hebbenden, uitsluiting en verkoop
Aegon	Nederlandse hypotheeken	Ja, hebben zelf het IMVO- convenant voor verzekeraars ondertekend	Ja	Dialoog met hypotheeknemers	Ja	nvt
ASR	Nederlandse hypotheeken	Ja	Ja	Dialoog met hypotheeknemers	Ja	nvt
BlackRock	Bedrijfs obligaties, liquiditeiten	Ja	Ja	Allebei	Ja	Uitsluiting en verkoop positie
Insight	LDI, liquiditeiten	Ja	Ja	Dialoog met tegenpartijen en overheden	Nvt	Uitsluiting en verkoop
Legal & General	Bedrijfsobligaties	Ja	Ja	Dialoog met obligatie uitgevers	Ja	Uitsluiting en verkoop positie
Kempfen	Staatsobligaties	Ja	Ja	Allebei	Ja	Uitsluiting en verkoop
Northern Trust	Aandelen, beursgenoteerd vastgoed	Ja	Ja	Allebei	Ja	Uitsluiting en verkoop positie

⁴ Bron: Kempfen, 2021. *In een due-diligenceonderzoek onderzoekt een beheerder de maatschappelijke aspecten van een beleggingsbeslissing, met speciale aandacht voor negatieve impacts.

Bijlage II: Stemgedrag in 2021

Beleggingsfonds	Aantal	Percentage
Northern Trust World Sustainable Select SDG Index Fund		
Aantal agendapunten om op te stemmen	6,600	
Aantal keer voor management gestemd	6,016	91%
Aantal keer tegen management gestemd of onthouden van stemmen	584	9%
Northern Trust Emerging Markets Custom ESG Equity Fund		
Aantal agendapunten om op te stemmen	41,550	
Aantal keer voor management gestemd	36,263	87%
Aantal keer tegen management gestemd of onthouden van stemmen	5,287	13%
Northern Trust Developed Real Estate Index Fund		
Aantal agendapunten om op te stemmen	7,274	
Aantal keer voor management gestemd	6,776	93%
Aantal keer tegen management gestemd of onthouden van stemmen	498	7%

Northern Trust:

<https://www.northerntrust.com/netherlands/what-we-do/investment-management/stewardship/proxy-voting-policies>

<https://www.northerntrust.com/europe/about-us/corporate-social-responsibility>

Op deze websites is het stembeleid gepubliceerd en is een kwartaalrapport en jaarverslag van de engagementmanager voor de beleggingsfondsen van Northern Trust, Hermes, te vinden.

T.Rowe Price

<https://www.troweprice.com/corporate/nl/en/what-sets-us-apart/corporate-responsibility/2016-corporate-social-responsibility-report.html>

<https://vds.issgovernance.com/vds/#/OTk5NA==/>

Op deze websites wordt het duurzaamheidsbeleid, inclusief stemoverzicht, en een toelichting op engagement van T.Rowe Price gegeven.

Bijlage III: Toelichting klimaatdata

Klimaatdata wordt verzameld voor de categorieën aandelen, bedrijfsobligaties en hoogrentende waarden via de dataprovider ISS ESG. Het proces is op hoofdlijnen als volgt:

1. Klimaatdata van ondernemingen wordt verzameld uit de jaarverslagen en andere publieke bronnen. In dit rapport wordt gebruik gemaakt van de jaarverslagen per eind 2020. Wereldwijd rapporteren ongeveer 3000 grote ondernemingen over hun emissie.
2. Alle data wordt gecontroleerd op betrouwbaarheid en wanneer nodig verwijderd.
3. Alle bedrijven worden gesorteerd naar hun emissieprofiel, zodat deze data kan worden gebruikt voor vergelijkbare bedrijven die niet rapporteren.
4. Een schatting wordt gemaakt voor de emissie van niet-rapporterende bedrijven. Uit historische data blijkt dat de accuraatheid verschilt per sector maar minder dan 30% afwijkt.
5. Emissie wordt toegekend aan de portefeuille op basis van eigenaarschap van de onderneming. Dus als het pensioenfonds 0,1% van een onderneming bezit krijgt het 0,1% van de emissie toegewezen.

De scope 3 emissies worden vastgesteld conform het GHG protocol. Omdat er nog onvoldoende bedrijven over rapporteren wordt per sector vastgesteld wat de emissie in de waardeketen is en aan het bedrijf toegekend. Scope 3 is dus niet geschikt om individuele bedrijven te beoordelen.

Alle afbeeldingen gebruikt in dit verslag zijn afkomstig van <https://unsplash.com>. Unsplash verleent een onherroepelijke, niet-exclusieve, wereldwijde auteursrechtlicentie om foto's van Unsplash kosteloos te downloaden, te kopiëren, te wijzigen, te distribueren, uit te voeren en te gebruiken zonder toestemming van of toeschrijving aan Unsplash of de fotograaf zelf.

Bijlage IV: Uitsluitingen per eind 2021

<i>Bedrijf</i>	<i>Land</i>	<i>Reden van uitsluiting</i>
Anhui Great Wall Military Industry Co	China	Betrokken bij cluster munitie
Aryt Industries	Israël	Betrokken bij cluster munitie
Ashot - Ashkelon Industries	Israël	Betrokken bij cluster munitie
AVIBRAS INDUSTRIA AEROESPACIAL	Brazilië	Betrokken bij cluster munitie
Bharat Dynamics	India	Betrokken bij cluster munitie
Boeing Distribution Services	Verenigde Staten	Betrokken bij cluster munitie
BWX Technologies	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
China Aerospace Science And Technology Corporation	China	Betrokken bij cluster munitie
China North Industries Group Corporation	China	Betrokken bij cluster munitie
China North Industries Corporation	China	Betrokken bij cluster munitie
China Satellite Communications Co Ltd	China	Betrokken bij cluster munitie
China Spacesat	China	Betrokken bij cluster munitie
Elbit Systems	Israël	Betrokken bij cluster munitie
EMBRAER	Brazilië	Betrokken bij cluster munitie
Fluor Corporation	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
Hanwha Corp	Zuid-Korea	Betrokken bij cluster munitie
Hanwha Engineering & Construction	Zuid-Korea	Betrokken bij cluster munitie
Honeywell International	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
Huntington Ingalls Industries	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
Inner Mongolia North Heavy Industries Group	China	Betrokken bij cluster munitie
IMI Systems	Israël	Betrokken bij cluster munitie
Jacobs Engineering Group	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
Korea Aerospace Industries	Zuid-Korea	Betrokken bij cluster munitie
Larsen And Toubro Limited	India	Betrokken bij cluster munitie
Larsen & Toubro Infotech	India	Betrokken bij cluster munitie
L&T Finance	India	Betrokken bij cluster munitie
L&T Infrastructure	India	Betrokken bij cluster munitie
L&T Technology Services Ltd	India	Betrokken bij cluster munitie
Leidos Holdings	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
LEIDOS, INC.	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
LIG Nex1 Co., Ltd.	Zuid-Korea	Betrokken bij cluster munitie
Lockheed Martin	Verenigde Staten	Betrokken bij cluster munitie
MINDTREE	India	Betrokken bij cluster munitie
Motovilikha Plants JSC	Rusland	Betrokken bij cluster munitie
Nabha Power	India	Betrokken bij cluster munitie
National Presto Industries	Verenigde Staten	Betrokken bij landmijnen
Northrop Grumman Corp.	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
NORTHROP GRUMMAN SYSTEMS CORPORATION	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
Poongsan	Zuid-Korea	Betrokken bij cluster munitie
Poongsan holdings	Zuid-Korea	Betrokken bij cluster munitie
Roketsan Raket Sanayi Ve Ticaret Anonim Sirketi	Turkije	Betrokken bij cluster munitie
The Boeing Company	Verenigde Staten	Betrokken bij cluster munitie

BAE SYSTEMS	Verenigd Koninkrijk	Betrokken bij wapenhandel met hoog-risico landen
ATLANTIA S.P.A.	Italië	Schending UNGC
Bayer Aktiengesellschaft	Duitsland	Schending UNGC
BHP GROUP LIMITED	Australië	Schending UNGC
BHP GROUP PLC	Verenigd Koninkrijk	Schending UNGC
CORECIVIC, INC.	Verenigde Staten	Schending UNGC
ENERGY TRANSFER LP	Verenigde Staten	Schending UNGC
FREEPORT-MCMORAN INC.	Verenigde Staten	Schending UNGC
GMK NORIL'SKIY NIKEL' PAO	Rusland	Schending UNGC
Grupo Mexico, Sociedad Anonima Bursatil de Capital Variable	Mexico	Schending UNGC
HARMONY GOLD MINING COMPANY LIMITED	Zuid-Afrika	Schending UNGC
OCP S.A.	Marokko	Schending UNGC
Petroleo Brasileiro S.A. (Petrobras)	Brazilië	Schending UNGC
PETROLEOS DEL PERU - PETROPERU S.A.	Peru	Schending UNGC
Petroleos Mexicanos	Mexico	Schending UNGC
PG&E CORPORATION	Verenigde Staten	Schending UNGC
PT Indonesia Asahan Aluminium (Persero)	Indonesië	Schending UNGC
ROYAL DUTCH SHELL PLC	Nederland	Schending UNGC
SEVERSTAL' PAO	Rusland	Schending UNGC
SOCIETE AURIFERE BARRICK	Canada	Schending UNGC
SOUTHERN COPPER CORPORATION	Verenigde Staten	Schending UNGC
THE BOEING COMPANY	Verenigde Staten	Schending UNGC
THE GEO GROUP, INC.	Verenigde Staten	Schending UNGC
TIGER BRANDS LIMITED	Zuid-Afrika	Schending UNGC
Tokyo Electric Power Company Holdings, Incorporated	Japan	Schending UNGC
VALE S.A.	Brazilië	Schending UNGC
WELLS FARGO & COMPANY	Verenigde Staten	Schending UNGC
Zijin Mining Group Company Limited	China	Schending UNGC
A1 group	Verenigde Staten	Tabak
22ND CENTURY GROUP, INC.	Verenigde Staten	Tabak
7-ELEVEN MALAYSIA HOLDINGS BERHAD	Maleisië	Tabak
AL-EQBAL INVESTMENT COMPANY PLC	Jordanië	Tabak
Altria Group, Inc.	Verenigde Staten	Tabak
AMCON DISTRIBUTING COMPANY	Verenigde Staten	Tabak
Anhui Genuine New Materials Co Ltd	China	Tabak
B.A.T CAPITAL CORPORATION	Verenigde Staten	Tabak
B.A.T. INTERNATIONAL FINANCE P.L.C.	Verenigd Koninkrijk	Tabak
B.A.T. Netherlands Finance B.V.	Nederland	Tabak
BADECO ADRIA d.d. Sarajevo	Bosnië en Herzegovina	Tabak
BIZIM TOPTAN SATIS MAGAZALARI ANONIM SIRKETI	Turkije	Tabak

Bright Packaging Industry Bhd	Maleisië	Tabak
BRITISH AMERICAN TOBACCO (MALAYSIA) BERHAD	Maleisië	Tabak
British American Tobacco (Zambia) Plc	Zambia	Tabak
BRITISH AMERICAN TOBACCO BANGLADESH CO. LTD.	Bangladesh	Tabak
British American Tobacco Kenya plc	Kenia	Tabak
BRITISH AMERICAN TOBACCO P.L.C.	Verenigd Koninkrijk	Tabak
British American Tobacco Uganda	Oeganda	Tabak
British American Tobacco Zimbabwe (Holdings) Ltd	Zimbabwe	Tabak
Bulgartabac holding AD	Bulgarije	Tabak
Carreras Ltd	Jamaica	Tabak
Cat Loi JSC	Vietnam	Tabak
CEYLON TOBACCO COMPANY PLC	Sri Lanka	Tabak
China Boton Group Company Limited	China	Tabak
China Tobacco International HK Co Ltd	Hongkong	Tabak
Coka Duvanska Industrija ad Coka	Servië	Tabak
Compania de Distribucion Integral Logista Holdings, S.A.	Spanje	Tabak
CONG TY CO PHAN NGAN SON	Vietnam	Tabak
Duvanska industrija ad Bujanovac	Servië	Tabak
Eastern Company SAE	Egypte	Tabak
ESSENTRA PLC	Verenigd Koninkrijk	Tabak
EUROCASH SPOLKA AKCYJNA	Polen	Tabak
Fyolo Technology Corp	Verenigde Staten	Tabak
Globrands Group Ltd	Israël	Tabak
GODFREY PHILLIPS INDIA LIMITED	India	Tabak
Golden Tobacco Ltd	India	Tabak
Gotse Delchev Tabac AD	Bulgarije	Tabak
HEALTHIER CHOICES MANAGEMENT CORP.	Verenigde Staten	Tabak
Huabao Flavours & Fragrances Co Ltd	China	Tabak
HUABAO INTERNATIONAL HOLDINGS LIMITED	Hongkong	Tabak
IMPERIAL BRANDS FINANCE PLC	Verenigd Koninkrijk	Tabak
IMPERIAL BRANDS PLC	Verenigd Koninkrijk	Tabak
Indonesian Tobacco Tbk PT	Indonesië	Tabak
ITC LIMITED	India	Tabak
JAPAN TOBACCO INC.	Japan	Tabak
Jerusalem Cigarette Co Ltd	Palestina	Tabak
Jordanian Duty Free Shops PSC	Jordanië	Tabak
JT International Financial Services B.V.	Nederland	Tabak
Karelia Tobacco Company Inc SA	Griekenland	Tabak
Khyber Tobacco Company Ltd	Pakistan	Tabak

KT&G Corporation	Zuid-Korea	Tabak
KUK-IL PAPER MFG CO.,LTD	Zuid-Korea	Tabak
McColl's Retail Group PLC	Verenigd Koninkrijk	Tabak
Miquel y Costas & Miquel, S.A.	Spanje	Tabak
MUDANJIANG HENGFENG PAPER CO., LTD	China	Tabak
NEW TOYO INTERNATIONAL HOLDINGS LTD	Singapore	Tabak
Nicotiana BT Holding AD	Bulgarije	Tabak
Nolato Aktiebolag	Zweden	Tabak
NTC Industries Ltd	India	Tabak
Old Holdco, Inc.	Verenigde Staten	Tabak
Pakistan Tobacco Company Ltd	Pakistan	Tabak
PHILIP MORRIS (PAKISTAN) LTD	Pakistan	Tabak
Philip Morris CR as	Tsjechië	Tabak
Philip Morris International Inc.	Verenigde Staten	Tabak
Philip Morris Operations a.d. Nis	Servië	Tabak
PT Bentoel International Investama Tbk	Indonesië	Tabak
PT Gudang Garam Tbk	Indonesië	Tabak
PT Hanjaya Mandala Sampoerna Tbk	Indonesië	Tabak
PT Wicaksana Overseas International Tbk	Indonesië	Tabak
Pyxus International	Verenigde Staten	Tabak
Reynolds American Inc.	Verenigde Staten	Tabak
RLX Technology Inc	China	Tabak
SCANDINAVIAN TOBACCO GROUP A/S	Denemarken	Tabak
SCHWEITZER-MAUDUIT INTERNATIONAL, INC.	Verenigde Staten	Tabak
SHANGHAI INDUSTRIAL HOLDINGS LIMITED	Hongkong	Tabak
SHEEN TAI HOLDINGS GROUP COMPANY LIMITED	Hongkong	Tabak
SHENZHEN JINJIA GROUP CO., LTD.	China	Tabak
Shumen Tabac AD	Bulgarije	Tabak
SILA HOLDING Plc	Bulgarije	Tabak
Sinnar Bidi Udyog Ltd	India	Tabak
Slantse Stara Zagora Tabak AD	Bulgarije	Tabak
Smokefree Innotec Inc	Verenigde Staten	Tabak
Smooere International Holdings Ltd	China	Tabak
Societe Ivoirienne des Tabacs SA	Ivoorkust	Tabak
STG Global Finance B.V.	Denemarken	Tabak
Swedish Match AB	Zweden	Tabak
Taiwan FamilyMart Co Ltd	Taiwan	Tabak
Tanzania Cigarette Company Ltd	Tanzania	Tabak
THE WEST INDIAN TOBACCO COMPANY LIMITED	Trinidad en Tobago	Tabak
Tri Pack Films Ltd	Pakistan	Tabak
TSL Ltd	Zimbabwe	Tabak
TURNING POINT BRANDS, INC.	Verenigde Staten	Tabak
Tutunski Kombinat AD Prilep	Noord-Macedonië	Tabak

Union Investment Corporation PSC	Jordanië	Tabak
Union Tobacco and Cigarette Industries Company PSC	Jordanië	Tabak
UNIVERSAL CORPORATION	Verenigde Staten	Tabak
Vapor Group Inc	Verenigde Staten	Tabak
Vapor Hub International Inc	Verenigde Staten	Tabak
VECTOR GROUP LTD.	Verenigde Staten	Tabak
VPR Brands LP	Verenigde Staten	Tabak
VST INDUSTRIES LIMITED	India	Tabak
Wee-Cig International Corp	Verenigde Staten	Tabak
Wisnilak Inti Makmur Tbk PT	Indonesië	Tabak
Yuri Gagarin AD	Bulgarije	Tabak
African Rainbow Minerals Ltd.	Zuid Afrika	Kolen
China Coal Energy Company Limited	China	Kolen
China Shenhua Energy Company Limited	China	Kolen
Coal India Ltd.	India	Kolen
Exxaro Resources Ltd.	Zuid Afrika	Kolen
Guanghui Energy Co., Ltd.	China	Kolen
Huadian Power International Corp. Ltd.	China	Kolen
PT Adaro Energy Tbk	Indonesië	Kolen
PT United Tractors Tbk	Indonesië	Kolen
Shaanxi Coal Industry Co., Ltd.	China	Kolen
Shanxi Lu'An Environmental Energy Development Co., Ltd.	China	Kolen
South32 Ltd.	Australië	Kolen
Tebian Electric Apparatus Stock Co., Ltd.	China	Kolen
Washington H. Soul Pattinson and Company Limited	Australië	Kolen
Yankuang Energy Group Co., Ltd.	China	Kolen
Abotiz Equity Ventures, Inc.	Filipijnen	Kolen
AC Energy Corp.	Filipijnen	Kolen
Alliant Energy Corporation	Verenigde Staten	Kolen
Ameren Corporation	Verenigde Staten	Kolen
American Electric Power Company, Inc.	Verenigde Staten	Kolen
CEZ as	Tsjechië	Kolen
China Longyuan Power Group Corp. Ltd.	China	Kolen
China Power International Development Limited	Hong Kong	Kolen
China Resources Power Holdings Co. Ltd.	Hong Kong	Kolen
Chubu Electric Power Co., Inc.	Japan	Kolen
CLP Holdings Ltd.	Hong Kong	Kolen
CMS Energy Corporation	Verenigde Staten	Kolen
DTE Energy Company	Verenigde Staten	Kolen
Duke Energy Corporation	Verenigde Staten	Kolen
Electricity Generating Public Co., Ltd.	Thailand	Kolen
Emera Incorporated	Canada	Kolen
ENGIE Brasil Energia SA	Brazilië	Kolen
Evergy, Inc.	Verenigde Staten	Kolen

FirstEnergy Corp.	Verenigde Staten	Kolen
GD Power Development Co., Ltd.	China	Kolen
Global Power Synergy PCL	Thailand	Kolen
HK Electric Investments & HK Electric Investments Ltd.	Kaaimaneilanden	Kolen
Huaneng Power International, Inc.	China	Kolen
Inner Mongolia Junzheng Energy & Chemical Group Co., Ltd.	China	Kolen
Inter RAO UES PJSC	Rusland	Kolen
Korea Electric Power Corp.	Zuid Korea	Kolen
Metro Pacific Investments Corporation	Filipijnen	Kolen
NiSource Inc.	Verenigde Staten	Kolen
NRG Energy, Inc.	Verenigde Staten	Kolen
NTPC Limited	India	Kolen
Origin Energy Limited	Australië	Kolen
PGE Polska Grupa Energetyczna SA	Polen	Kolen
Power Assets Holdings Limited	Hong Kong	Kolen
PPL Corporation	Verenigde Staten	Kolen
Public Power Corp. SA	Griekenland	Kolen
Ratch Group Public Co. Ltd.	Thailand	Kolen
RWE AG	Duitsland	Kolen
SDIC Power Holdings Co., Ltd.	China	Kolen
Shanxi Coking Coal Energy Group Co., Ltd.	China	Kolen
Shenzhen Energy Group Co., Ltd.	China	Kolen
Taiwan Cement Corp.	Taiwan	Kolen
Tenaga Nasional Bhd.	Maleisië	Kolen
The AES Corporation	Verenigde Staten	Kolen
The Southern Company	Verenigde Staten	Kolen
The Tata Power Company Limited	India	Kolen
Vistra Corp.	Verenigde Staten	Kolen
WEC Energy Group, Inc.	Verenigde Staten	Kolen
Xcel Energy Inc.	Verenigde Staten	Kolen